

Роман ОПАЦЬКИЙ

доцент кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ЗАХИСТ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

Десятилітня збройна агресія російської федерації спричинила міграційні процеси в Україні небачених раніше масштабів з часів Другої світової війни. Мільйони українців, уникаючи переслідувань з боку агресора за свої проукраїнські погляди та тікаючи від бойових дій, були змушені залишити власні домівки та змінити свій звичний спосіб життя. Залишали нажите як поодинокі, так і цілими родинами, залишали все, рятуючи тільки найцінніше та найрідніше.

За даними державного підприємства «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України», загальна кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб станом на 12 вересня 2023 р. становила 4 892 444, серед яких діти до 18 років – 1 071 6658, діти без супроводу – 403, діти, позбавлені батьківського піклування – 1 233, діти-особи з інвалідністю – 7 863, діти-сироти – 766 [1].

Водночас варто наголосити, що найбільш потерпілими від агресії є діти, яким довелося стати свідками насамперед сильних переживань їхніх батьків. Емоції, пережиті в дитинстві, є найбільш сильними та мають прямий вплив на формування характеру та психічне здоров'я в майбутньому.

За даними дослідження, проведеного групою «СОС Дитячі містечка в Україні», 77 % дітей-переселенців стали свідками обстрілів і бомбардувань, 73 % перебували у сховищі, а майже 30 % пережили окупацію, 4 % маленьких українців пройшли через російські фільтраційні табори, а майже 8 % дітей пережили голод та відсутність доступу до питної води [2].

Враховуючи вражаючу статистику та важливість кожного дитячого життя, державі терміново необхідно вжити заходів для захисту прав внутрішньо переміщених дітей та мінімізації негативних наслідків для цієї категорії за такими напрямками:

– законодавча база та виконавча практика: важливим є посилення законодавчої бази та виконавчої практики щодо захисту прав внутрішньо переміщених дітей. Це включає розробку та ратифікацію відповідних законів, політик та програм, а також забезпечення їх ефективного виконання на практиці;

– участь в прийнятті рішень: важливою складовою ефективного захисту прав внутрішньо переміщених дітей є їхня участь у прийнятті рішень, які стосуються їхнього життя та майбутнього. Дитячі групи та організації повинні бути долучені до процесу прийняття рішень, що стосуються їхнього благополуччя та захисту;

– попередження причин переміщення: крім того, необхідно активно працювати над попередженням причин внутрішнього переміщення дітей, таких як конфлікти, природні катастрофи та економічні труднощі. Це може включати розвиток раннього попередження конфліктів, реалізацію соціально-економічних програм та вжиття заходів з мітингування кризових ситуацій;

– система моніторингу та оцінки: Створення ефективною системи моніторингу та оцінки ситуації з внутрішньо переміщеними дітьми є важливим для забезпечення ефективності заходів із захисту їхніх прав. Це допоможе вчасно виявляти проблеми та вживати відповідні заходи для їх вирішення;

– спільна відповідальність суспільства: захист прав внутрішньо переміщених дітей є спільною відповідальністю суспільства, уряду, громадських організацій та міжнародної спільноти. Спільна дія та співпраця всіх зацікавлених сторін є ключовими для успішного забезпечення прав та благополуччя цієї вразливої категорії дітей;

– доступ до освіти та медичних послуг: забезпечення права на освіту та медичну допомогу для внутрішньо переміщених дітей є критичним для їхнього розвитку та забезпечення майбутнього. Перешкоди в доступі до цих послуг можуть масштабю погіршити їхню ситуацію;

– соціальна інтеграція та психологічна підтримка: важливою складовою захисту прав внутрішньо переміщених дітей є забезпечення їх соціальної інтеграції в новому оточенні та надання психологічної підтримки для подолання стресу та травм, які вони можуть зазнати через досвід переслідувань або втрати.

У цілому захист прав внутрішньо переміщених дітей в Україні вимагає комплексного підходу та спільних зусиль усіх зацікавлених сторін для забезпечення їхнього благополуччя та розвитку в суспільстві.

1. Аналітика. *IOI*. URL : <https://www.ioc.gov.ua/dashboardVpo/>.

2. Щербань С., Черноусов А., Прашко О. Становище внутрішньо переміщених сімей із дітьми, прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу в умовах війни: результати дослідження. 74 с. URL : <http://surl.li/fjgts>.

УДК 94(477)"1917-1920"

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/133-135

Інна СЕМЕНЕЦЬ-ОРЛОВА

директор Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор наук з державного управління, професор

Олег ЯЦИНО

аспірант кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом

ПРОЄКЦІЯ НА СУЧАСНІСТЬ: ПРИКЛАД НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ В РОКИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917–1921 рр. (ОТАМАНЩИНА)

Дослідження національного спротиву в роки Української революції 1917–1921 рр., особливо як він відображається у феномені отаманщини, має велику актуальність у сучасному контексті, особливо з огляду на російсько-українську війну (2014–2024 рр.), оскільки під час теперішньої війни в Україні важливо уникати дестабілізуючих чинників у суспільстві. Метою такого дослідження є розуміння історичних коренів та механізмів формування національного спротиву, що може відобразити своєрідну ідентичність і дух нації в умовах зовнішньої агресії, а з іншого боку, створити деструктивну загрозу ситуацію та спричинити внутрішню кризу.

У період 1917–1921 рр. Україна пройшла різні форми державності. Ключову роль у підтримці незалежності все-таки мала відігравати армія, проте створення збройних сил розглядалося українськими урядами по-різному. За часів Центральної Ради було створено 1-й Український козацький полк імені гетьмана Богдана Хмельницького, 2-й Український козацький полк ім. П. Полуботка, 3-й Український козацький полк ім. М. Грушевського, 1-й Український запасний полк (пізніше імені П. Дорошенка). Завдяки піднесенню національного військового руху відбулося три військові з'їзди, які забезпечили підтримку УЦР і були головною рушійною силою в прийнятті чотирьох універсалів. Доречно підкреслити, що ухвали військових з'їздів повною мірою не були реалізовані, насамперед в плані розбудови української армії – це призвело до втрати державності.

У той же час за періоду Директорії, окрім регулярних військових частин на території України, активізували свою боротьбу повстанські загони. Вони значно вплинули на політичну ситуацію в країні, але їхня діяльність не завжди мала позитивний характер.

Отаманщину, на думку низки авторів, необхідно розглядати своєрідним явищем Української революції періоду Директорії, яке виникло наприкінці 1918 р. Часті переміни